

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00610&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00610. Фарингіти і тонзиліти у дітей

Автор: Johanna Nokso-Koivisto
Редактори оригінального тексту: -
Дата останнього оновлення: 2016-12-01

Основні положення

- Найчастіше причиною фарингіту у дітей дошкільного віку є вірус.
- Лікування інфекцій, верифікованим етіологічним фактором якого є стрептококи групи А, проводиться антибактеріальними лікарськими засобами. В інших випадках - призначається симптоматичне лікування.
- Слід виявляти та контролювати епідемії, спричинені стрептококами; дивись статтю "Біль у горлі та тонзиліти" [настанова 00007] [Фарингіт і тонзиліт].

Етіологія

- Найчастіше етіологічним фактором є аденовіруси.
- Стрептококова інфекція рідко зустрічається у дітей віком до 3 років.
- Інфекційний мононуклеоз у маленьких дітей перебігає зі слабо вираженою симптоматикою. Антибактеріальна терапія не несе користі дитині. Курс лікування амоксициліном під час захворювання може спричинити червоний плямистий висип (малюнок [зображення 01089] [Exanthema caused by amox...]).

Симптоми та ознаки

- Інфекції, спричинені стрептококами групи А, зазвичай, супроводжуються гарячкою та болем у горлі, мигдалики покриті нашаруваннями та набряклі, але встановлення діагнозу лише на підставі клінічних ознак є недостовірним.
  - Віруси також можуть спричиняти ексудативний тонзиліт.
- Якщо у пацієнта, окрім гарячки та болю у горлі, наявні також кашель та риніт, то, швидше за все, це респіраторна вірусна інфекція. Висип при вірусній інфекції також можлива.

Діагностика

- У пацієнтів з болем у горлі при підозрі, що інфекція спричинена стрептококами групи А (гарячка $\geq 38^{\circ}\text{C}$, мигдалики вкриті нашаруваннями і набряклі, немає риніту чи кашлю), необхідно взяти мазок із зіву та провести його дослідження (бактеріологічне дослідження або антигенний експрес-тест для визначення стрептококів)
- Немає необхідності визначати інші бактерії у горлі.
- Негативний результат антигенного експрес-тесту повинен бути підтвердженом бактеріологічним дослідженням. Підтвердження непотрібне у дітей віком до 3 років, оскільки стрептококовий тонзиліт рідко зустрічається у пацієнтів цієї вікової групи.

Лікування [доказ 03621 |B] [доказ 06765 |B↑↑] [доказ 06415 |B]

- НППЗ призначають при болю у горлі та гарячці. Прийом анальгетиків за півгодини до їжі полегшує її споживання.
- Для лікування інфекцій, спричинених стрептококами групи А, застосовується пеніцилін V, 70 мг/кг/добу (100 000 ОД/кг/добу), або (у пацієнтів з алергією на пеніцилін) цефалексин, 50 мг/кг/добу, двічі на добу, протягом 10 днів. Макроліди застосовуються лише у пацієнтів з алергією на пеніциліни та цефалоспорини, відповідно до результатів антибіограми.

Коментар експерта. Міжнародна непатентована назва пеніциліну V - феноксиметилпеніцилін, станом на 30.01.2019 р не зареєстрований в Україні

- Коротші терапевтичні курси (2-6 днів) цефалоспоринами можуть бути такими ж ефективними. Коротший терапевтичний курс, наприклад, може бути призначений дітям, у яких виникають певні проблеми при лікуванні антибактеріальними препаратами за тривалим курсом.
- Через наявність інфекційного процесу рекомендовано домашній догляд впродовж 1 дня після початку антибактеріальної терапії. Наскільки довго дитина не буде відвідувати дитячий садочок чи школу, залежить від загального стану, а не від етіологічного фактора.

Настанови

- [Настанова 00007](#). Фарингіт і тонзиліт.

Зображення

- [Зображення 01089](#). Exanthema caused by amoxicillin.

Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen Duodecim Medical Publications Ltd

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 03621](#). Treatments other than antibiotics for sore throat.
Дата оновлення: 2015-12-16
Рівень доказовості: B
Резюме: Corticosteroids, paracetamol and NSAIDS appear to be effective short-term (less than 24 hours) treatments for sore throat. Longer-term (more than 24 hours) effective treatments include paracetamol and NSAIDS.
- [Доказовий огляд 06765](#). Antibiotic treatments for group A streptococcal pharyngitis in children.
Дата оновлення: 2017-08-18
Рівень доказовості: B↑↑
Резюме: Penicillin appears to be as effective as cephalosporins and macrolides in

group A streptococcal pharyngitis in children.

Рекомендація: Penicillin is recommended as first-line treatment for GABHS tonsillopharyngitis in children.

- [Доказовий огляд 06415](#). Short versus standard duration antibiotic therapy for acute streptococcal pharyngitis in children .

Дата оновлення: 2012-11-27

Рівень доказовості: B

Резюме: Three to six days treatment with oral antibiotics appears to have comparable efficacy to the standard duration 10 days of oral penicillin in treating children with acute streptococcal GABHS pharyngitis.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00610   Ключ сортування: 029.030   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2016-12-01

Автор(и): Johanna Nokso-Koivisto   Автор(и) попередніх версій статті: Marjukka Mäkelä   Редактор(и):
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd   Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

---

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Paediatrics   Infectious diseases   Otorhinolaryngology

---

Ключові слова індексу

mesh: Pharyngitis   mesh: Tonsillitis   mesh: Child   mesh: Pharynx   Sore throat   speciality: Infectious diseases
speciality: Otorhinolaryngology   speciality: Paediatrics   icpc-2: R74   icpc-2: R76   mesh: Adenoviridae Infections
mesh: Anti-Infective Agents   Beta-haemolytic streptococci   Beta-hemolytic streptococci   Infectious Mononucleosis
Penicillin allergy   Penicillin V   Phenoxymethyl penicillin   mesh: Streptococcal Infections   Throat swab